

De WMO: nieuw perspectief voor het groepsmaatschappelijk werk

Minisymposium d.d. 13-12-2006

Verslag van Petra Baks en Noelle Wouda, 4ejaars studenten MWD

Woensdag 13 december 2006 is er op de Hogeschool van Utrecht een minisymposium georganiseerd door de NVMW vanuit de functiegroep groepsmaatschappelijk werk. Het onderwerp van de middag was de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en het groepsmaatschappelijk werk. Er waren ongeveer 40 maatschappelijk werkers aanwezig.

Na een inleiding en de huishoudelijke mededelingen van Magteld Beun (NVMW), was het aan Nico Kersten (Stade advies) om het spits af te bijten.

Nico Kersten gaf een inleiding over de Wmo. De Wmo is al in het tweede kabinet Kok in gang gezet. Sociale vernieuwing is een begrip wat vele mensen nog wel kennen uit dit kabinet. Marktwerving, het gezin in het midden van de maatschappij en de buurt als veilige haven moesten terug keren. De basis van de Wmo ligt in Civil Society, de burger maatschappij, wat mensen nodig hebben om zich goed te voelen in de omgeving waarin zij leven. Civil society wordt gevormd door onderwerpen als opvoeding /onderwijs en vorming, media, belangengroepen, kerken en religieuze organisaties en vrije tijd en ontspanning. 12% van de beroepsbevolking valt onder de civil society, zij zijn het maatschappelijk middenveld.

De Wmo zoekt naar het samengaan van mensen, maar dit staat haaks op de verandering binnen de maatschappij. Mensen doen veel alleen en op eigen initiatief. Aan de ene kant is er een maatschappelijke beweging dat mensen vaker opereren als individu, maar aan de andere kant is er ook behoefte bij een groep te horen.

Door alle veranderingen de laatste jaren zijn er instellingen die problemen hebben met de core business. Zo was de politie er om orde te handhaven en werden zij daarna ingezet als jeugdwerker voor hangjongeren. Nu moet deze trend weer terug keren en de jeugdwerker en jeugdzorg zijn er voor de jongeren met problemen. Men weet met de komst van de Wmo niet meer wat zij moeten doen en wat hun specifieke taak is. Hoe vind maatschappelijk werk zijn plek? Er moet geprofileerd worden op dat waar de maatschappelijk werker goed in is en waar voor geleerd is.

Het kabinet heeft twee stellingen gelanceerd: de sociale samenhang bevordert door versterking van civil society en het maatschappelijk middenveld is primair verantwoordelijk voor versterking van civil society.

Het maatschappelijk werk is een basisvoorziening. De visie van Nico Kersten is dat het probleem is dat door de komst van de Wmo de basisvoorzieningen op losse schroeven komen te staan, de basis is niet goed gelegd.

Voor de komst van de Wmo is er een analyse gemaakt van wat er nu speelt binnen de maatschappij. Deze analyse is gemaakt door de regering. Versterking sociale samenhang:

- Slecht ontwikkelde sociale verbanden
- Afbrokkeling sociale verbanden
- Onvoldoende onderlinge contacten
 - o Tussen verschillende bevolkingsgroepen
 - o Tussen verschillende generaties
 - o Tussen verschillende sociale klasse (het verschil tussen arm en rijk wordt steeds groter)
- Desinteresse voor elkaar en voor de eigen leefomgeving

Toch blijkt dat de sociale samenhang hetzelfde is gebleven in de afgelopen jaren. Vroeger waren er ook hangjongeren, dat is niet iets van de laatste tijd. Het blijkt dat we iemand op straat minder snel aanspreken, als blijkt dat die persoon iets doet wat niet hoort binnen de waarden en normen van de maatschappij. Kersten stelt dan ook dat het maar de vraag is of deze aannames kloppen. Ze zijn zeker niet gebaseerd op wetenschappelijk onderzoek. Zijn (sociologische) invalshoek brengt naar voren dat het eerder het verschil is tussen arm en rijk (tweedeling in de samenleving) dan een gebrek

aan belangstelling (desinteresse en individualisering) die onze samenleving steeds meer splijt. De vraag is dan ook reëel of de Wmo op deze beweging het antwoord geeft. (niet aan de orde tijdens deze bijeenkomst maar wel relevant/aanvullend op dit thema is een artikel uit Zorg en Welzijn van december "onbevlekt burgerschap bestaat niet" ; waarin wordt verwezen naar een onderzoek door Menno Hurenkamp, Evelien Tonkens en Jan Willem Duyvendak van de UvA van ruim 400 burgerinitiatieven).

De kern van de Wmo is

- Organisaties en voorzieningen
- Empowerment van mensen
- Verantwoordelijkheid nemen voor elkaar
- Rem op wildgroei AWBZ
- Nieuwe samenhang / samenwerking in het maatschappelijk middenveld
- Ruimte voor zorgvragers (ouderen, mensen met beperkingen en chronisch zieken)

De Wmo bestaat uit een 9-tal prestatievelden. Op deze prestatievelden zal iedere gemeente zelf beleid moeten schrijven. Hieronder de 9 prestatievelden.

1. Sociale samenhang en leefbaarheid in dorpen, wijken en buurten.
2. Jeugdigen met problemen met opgroeien en van ouders met problemen met opvoeden.
3. Informatie, advies en cliëntondersteuning.
4. Mantelzorg en vrijwilligerswerk.
5. Bevorderen van participatie van mensen met beperkingen, chronische psychische problemen of psychosociale problemen.
6. Verlenen van voorzieningen aan mensen met beperkingen, chronisch psychische problemen of psychosociale problemen.
7. Maatschappelijke opvang, advies en steunpunten huiselijke geweld.
8. Openbare geestelijke gezondheidszorg (OGGZ).
9. Ambulante verslavingszorg

Het MW moet zich binnen de Wmo vooral profileren op prestatievelden 1,3,4 en 7.

Na de presentatie van Nico Kersten, kwam er een presentatie van Marijke Mensink. Marijke Mensink is werkzaam bij stichting Versa, zij zijn al bezig met het groepsmaatschappelijk werk binnen de Wmo in te passen.

Deze instelling heeft gekozen voor een dienstencatalogus, zodat zij inzichtelijk kunnen maken wat er gedaan wordt. De dienstencatalogus is ingedeeld aan de hand van de prestatievelden van de Wmo. Zij maken onderscheid tussen een basispakket (inloosprekuren, groepswerk, outreachende hv etc) en een pluspakket voor de subsidiegever. Het pluspakket vraagt meer inspanning van de werker het gaat hier o.a. om bedrijfsmaatschappelijk werk, schuldhulpverlening, huiselijk geweld etc.

Het groepswerk zit zowel in het basis en het pluspakket: een aantal groepen (vastgesteld is hoeveel groepen) zit in het basispakket. Wil een gemeente (of een andere aanvrager zoals b.v. een school) een extra groep? Geen probleem, dan wordt deze uit het pluspakket geleverd. De kosten zijn per dienst/product bekend; dus er is duidelijk hoeveel een extra groep kost. Omdat veel maatschappelijk werkers parttime werken en Versa een grotere instelling is, is het mogelijk met flexibiliteit dit aanbod intern op te lossen. Wanneer duidelijk is dat een vraag structureel is, kan er ook structureel meer formatie worden ingezet.

Er is overleg met de ketenpartners om te kijken wie wat aan biedt. Dit om te voorkomen dat er dubbele dingen geboden worden. Het maatschappelijk werk kan er ook voor kiezen een groep te draaien samen met een van de ketenpartners. Er moet wel in de gaten worden gehouden of de groepen binnen de 1^e lijns hulpverlening blijven vallen.

Binnen de dienstencatalogus worden de diensten als volgt uitgewerkt:

Activiteit

Omschrijving

Prestatieveld van de Wmo

Diensten

Doel

Doelgroep

Resultaat

Plaats

Verantwoording

Kwaliteit

Door de diensten uit te werken op bovenstaande punten, is er sprake van een duidelijk dienstenaanbod.

Het maatschappelijk werk kan er voor kiezen om de dienstencatalogus te gebruiken om zelf opdrachtgevers te zoeken. De catalogus is dus niet alleen bestemd voor gemeenten. Versa heeft er geen problemen mee dat de inhoud van hun dienstencatalogus en hun strategie bekend is bij anderen en door anderen wordt bekeken. Zij staan voor een goed product, weten dat hun maatschappelijk werkers en hun groepsaanbod in de regio wordt gewaardeerd en staat voor kwaliteit. Van dit zelfvertrouwen mogen anderen gebruik maken; het is aan ons allemaal Aldus Marijke Mensink om dit vertrouwen uit te stalen.